

ΕΙΔΙΚΟ ΑΡΘΡΟ SPECIAL ARTICLE

Ο ρόλος των νοσηλευτών στη δημόσια υγεία

Ο καθοριστικός ρόλος των νοσηλευτών αναδείχθηκε ακόμη περισσότερο κατά τη διάρκεια της πανδημίας λόγω της COVID-19, καθώς αποτέλεσαν τους επαγγελματίες πρώτης γραμμής για την αναχαίτιση της πανδημίας. Στο πλαίσιο αυτό, ο ρόλος των νοσηλευτών επεκτάθηκε σημαντικά και προς την πλευρά της δημόσιας υγείας τόσο μέσω του εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού όσο και μέσω της λήψης δειγμάτων για τον διαγνωστικό έλεγχο της νόσου. Οι νοσηλευτές υπηρετούν τη δημόσια υγεία μέσα από διάφορες υπηρεσίες, όπως οι τοπικές μονάδες υγείας, τα κέντρα υγείας, η κατ' οίκον φροντίδα υγείας, τα σχολεία, οι κινητές μονάδες υγείας, οι καταυλισμοί προσφύγων, οι φυλακές κ.ά. Το μοντέλο παρεμβάσεων στη δημόσια υγεία έχει διαμορφωθεί τα τελευταία 20 έτη περίπου και αποτελεί έναν εξαιρετικό οδηγό για τον τρόπο με τον οποίο οι επαγγελματίες υγείας μπορούν να προάγουν τη δημόσια υγεία. Σύμφωνα με το εν λόγω μοντέλο, όλες οι παρεμβάσεις στη δημόσια υγεία βασίζονται στον πληθυσμό, ο οποίος στην περίπτωση αυτή ορίζεται ως το σύνολο των ατόμων που έχουν ένα ή περισσότερα κοινά χαρακτηριστικά είτε ατομικά είτε ως προς το περιβάλλον. Το μοντέλο παρεμβάσεων στη δημόσια υγεία έχει εφαρμοστεί σε πολλές και διαφορετικές περιπτώσεις από τους νοσηλευτές για να προάγουν την υγεία των κοινοτήτων, όπως για παράδειγμα για να αποφευχθούν ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες σε εφήβους, για την πρόληψη ατυχημάτων από πτώσεις σε ηλικιωμένους κ.ά. Ιδιαίτερος είναι ο ρόλος των σχολικών νοσηλευτών, καθώς τα παιδιά συνιστούν μια ευάλωτη πληθυσμιακή ομάδα, εφόσον βασίζονται στους ενήλικες για να μπορέσουν να καλύψουν τις ανάγκες τους. Οι νοσηλευτές αποτελούν θεμέλιο λίθο για τη δημιουργία, την υιοθέτηση και την εφαρμογή των κατάλληλων παρεμβάσεων στη δημόσια υγεία, έτσι ώστε να διαφυλαχθεί και να προαχθεί η υγεία τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο κοινότητας. Για τον λόγο αυτόν, θα πρέπει να είναι συνεχώς ενημερωμένοι για τα διάφορα ζητήματα δημόσιας υγείας, έτσι ώστε να μπορούν να διαμορφώνουν και να υλοποιούν τις κατάλληλες παρεμβάσεις.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι νοσηλευτές κατά τη διάρκεια της πανδημίας λόγω της COVID-19 ανήκαν στις επαγγελματικές ομάδες που υπέστησαν μεγάλη φθορά τόσο σωματική όσο και ψυχική. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι νοσηλευτές βίωσαν μεγάλα ποσοστά επαγγελματικής εξουθένωσης, άγχους, κατάθλιψης και μετατραυματικού stress κατά τη διάρκεια της πανδημίας.^{1,2} Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι η πρόθεση αποχώρησης των επαγγελματιών υγείας πριν από την πανδημία ήταν 3,2%, ενώ μετά την έναρξη της πανδημίας ανήλθε στο 5,6%.³ Μάλιστα, η πρόθεση αποχώρησης ήταν μεγαλύτερη στους νοσηλευτές σε σχέση με τους άλλους επαγγελματίες υγείας.⁴

Ο καθοριστικός ρόλος των νοσηλευτών σε ένα σύστημα υγείας αναδείχθηκε ακόμη περισσότερο κατά τη διάρκεια

ΑΡΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ 2024, 41(3):418-422
ARCHIVES OF HELLENIC MEDICINE 2024, 41(3):418-422

Ο. Κωνσταντακοπούλου,¹
Π. Γαλάνης²

¹Εργαστήριο Οργάνωσης και Αξιολόγησης Υπηρεσιών Υγείας, Τμήμα Νοσηλευτικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα
²Εργαστήριο Κλινικής Επιδημιολογίας, Τμήμα Νοσηλευτικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα

The role of nurses in public health

Abstract at the end of the article

Λέξεις ευρητηρίου

Ανισότητες
Δημόσια υγεία
Ευπαθείς πληθυσμοί
Νοσηλευτές
Πρόληψη

Υποβλήθηκε 1.7.2023

Εγκρίθηκε 8.7.2023

της πανδημίας, καθώς το νοσηλευτικό προσωπικό –σε συνδυασμό βέβαια και με το ιατρικό προσωπικό– αποτέλεσε τους επαγγελματίες πρώτης γραμμής για την αναχαίτιση της πανδημίας. Παράλληλα, ο ρόλος των νοσηλευτών δεν περιορίστηκε μόνο στην παροχή φροντίδας υγείας στους πάσχοντες από την COVID-19, αλλά ήταν καθοριστικός και από την πλευρά της δημόσιας υγείας. Ενδεικτικά αναφέρεται ο καθοριστικός ρόλος του νοσηλευτικού προσωπικού στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας τόσο μέσω του εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού όσο και μέσω της λήψης δειγμάτων για τον διαγνωστικό έλεγχο της νόσου σε κέντρα υγείας, τοπικές μονάδες υγείας και κινητές μονάδες υγείας. Για παράδειγμα, οι νοσηλευτές στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας ήταν υπεύθυνοι για την παραλαβή, την αποθήκευση και την ασφαλή χορήγηση των εμβολίων κατά της COVID-19.⁵

Είναι σαφές εξ άλλου ότι οι νοσηλευτές, όπως βέβαια και όλοι οι επαγγελματίες υγείας, μπορούν να προάγουν τη δημόσια υγεία λειτουργώντας ως πρότυπα για το ευρύ κοινό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα στη συγκεκριμένη περίπτωση αποτελεί ο εμβολιασμός, καθώς στην περίπτωση αυτή τα υψηλά ποσοστά αποδοχής και εμβολιασμού μεταξύ των νοσηλευτών μπορούν να επιδράσουν θετικά στην ψυχολογία των ατόμων, μειώνοντας τη διστακτικότητα και τους φόβους και αυξάνοντας έτσι τα ποσοστά του εμβολιασμού στον γενικό πληθυσμό.⁶⁻⁹

2. ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ

Οι νοσηλευτές υπηρετούν τη δημόσια υγεία μέσα από διάφορες υπηρεσίες, όπως οι τοπικές μονάδες υγείας, τα κέντρα υγείας, η κατ' οίκον φροντίδα υγείας, τα σχολεία, οι κινητές μονάδες υγείας, οι καταυλισμοί προσφύγων, οι φυλακές κ.ά. Στο πλαίσιο αυτό οι νοσηλευτές συνεργάζονται με τα άτομα, τις οικογένειες και τις κοινότητες, καθώς και με τα διάφορα συστήματα που επηρεάζουν τις κοινότητες. Ανεξάρτητα από τον ρόλο που διαδραματίζουν οι νοσηλευτές στη δημόσια υγεία, όλοι χρησιμοποιούν μια συγκεκριμένη ομάδα παρεμβάσεων για να επιτύχουν τους στόχους τους. Ουσιαστικά, οι παρεμβάσεις αυτές είναι ενέργειες που πραγματοποιούν οι νοσηλευτές εκ μέρους των ατόμων, των οικογενειών και των κοινοτήτων, έτσι ώστε να βελτιωθεί και να προστατευτεί η υγεία τους.¹⁰

Ο ρόλος των νοσηλευτών στη δημόσια υγεία καθορίζεται κυρίως από το είδος της παρέμβασης και το επίπεδο της κλινικής πρακτικής (άτομο, οικογένεια ή κοινότητα) και λιγότερο από τον χώρο στον οποίο εφαρμόζεται η παρέμβαση, όπως για παράδειγμα η κατ' οίκον φροντίδα υγείας, τα σχολεία, η επαγγελματική υγεία κ.ά. Σημειώνεται ότι οι παρεμβάσεις που εφαρμόζουν οι νοσηλευτές στη δημόσια υγεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν και από άλλους επαγγελματίες υγείας.¹⁰

3. ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Οι ακρογωνιαίοι λίθοι των εφαρμογών της Νοσηλευτικής στη δημόσια υγεία συνδυάζουν τις αρχές και τις αξίες της δημόσιας υγείας και της Νοσηλευτικής για να διαμορφωθούν οι κατάλληλες συνθήκες για την προαγωγή της υγείας των ατόμων και των κοινοτήτων. Ουσιαστικά, οι αρχές και οι αξίες της δημόσιας υγείας είναι συνυφασμένες με τις αντίστοιχες στην επιστήμη της Νοσηλευτικής. Οι αρχές της δημόσιας υγείας περιλαμβάνουν την κοινωνική δικαιοσύνη, τη διαμόρφωση προγραμμάτων με επίκεντρο τον πληθυσμό, την εμπιστοσύνη στην επιστήμη της επιδημιολογίας

για τη διεξαγωγή έγκυρων μελετών και την εξαγωγή με τον τρόπο αυτόν ασφαλών συμπερασμάτων, την προαγωγή της υγείας, την πρόληψη, την επίτευξη του γενικού καλού και τη μακροχρόνια δέσμευση στην κοινότητα. Η Νοσηλευτική προσθέτει και μερικές επί πλέον αρχές, όπως για παράδειγμα η ενσυναίσθηση, η παροχή φροντίδας, η ολιστική και ανθρωποκεντρική προσέγγιση, η ευαισθησία στις ευπαθείς ομάδες και η ανεξάρτητη δράση.¹¹

Το μοντέλο παρεμβάσεων στη δημόσια υγεία (public health intervention model) έχει διαμορφωθεί τα τελευταία 20 έτη περίπου και συνιστά έναν εξαιρετικό οδηγό για τον τρόπο με τον οποίο οι επαγγελματίες υγείας μπορούν να προάγουν τη δημόσια υγεία. Πιο συγκεκριμένα, το εν λόγω μοντέλο εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο οι νοσηλευτές αλλά και γενικότερα όλοι οι επαγγελματίες υγείας μπορούν να προσφέρουν στη δημόσια υγεία.¹⁰ Το μοντέλο αυτό διαμορφώθηκε για πρώτη φορά το 2001 στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ) και ανανεώνεται συνεχώς, περιλαμβάνοντας σήμερα τρία ξεχωριστά, αλλά εξ ίσου σημαντικά στοιχεία: (α) Οι παρεμβάσεις δημόσιας υγείας έχουν ως σημείο αναφοράς τους τον πληθυσμό. (β) Τα επίπεδα πρακτικής εφαρμογής της δημόσιας υγείας είναι τρία: άτομο/οικογένεια, κοινότητα και συστήματα. (γ) Οι παρεμβάσεις δημόσιας υγείας είναι 17: επιτήρηση, διερεύνηση των εκβάσεων, επικοινωνία, ατομικός προσυμπτωματικός έλεγχος, εύρεση περιπτώσεων νόσου, παραπομπή και παρακολούθηση, διαχείριση περιπτώσεων νόσου, εντεταλμένες λειτουργίες, συμβουλευτική, διαβούλευση, συνεργασία, οργάνωση της κοινότητας, διδασκαλία, υπεράσπιση, κοινωνικό marketing και ανάπτυξη πολιτικών.

Οι παραπάνω παρεμβάσεις σε ορισμένες περιπτώσεις προσομοιάζουν αρκετά και είναι περισσότερο ίδιες παρά διαφορετικές, όπως για παράδειγμα η συμβουλευτική και η διαβούλευση. Για τον λόγο αυτόν, σε ορισμένες περιπτώσεις συνδυάζονται δύο ή και περισσότερες παρεμβάσεις, όπως για παράδειγμα η διδασκαλία και η συμβουλευτική. Ένα άλλο παράδειγμα συνδυασμού παρεμβάσεων είναι η παραπομπή και η παρακολούθηση, καθώς και η διαχείριση περιπτώσεων νόσου. Χαρακτηριστικό εξ άλλου είναι και το γεγονός ότι η υπεράσπιση, το κοινωνικό marketing και η ανάπτυξη πολιτικών είναι τρεις παρεμβάσεις που αλληλοσυμπληρώνονται.

Σύμφωνα με το συγκεκριμένο μοντέλο, όλες οι παρεμβάσεις στη δημόσια υγεία βασίζονται στον πληθυσμό, ο οποίος στην περίπτωση αυτή ορίζεται ως το σύνολο των ατόμων που έχουν ένα ή περισσότερα κοινά χαρακτηριστικά, είτε ατομικά είτε ως προς το περιβάλλον. Επομένως, πρωταρχικός σκοπός της δράσης των νοσηλευτών είναι η αναγνώριση του πληθυσμού-στόχου στον οποίο πρόκειται

να παρέμβουν στη συνέχεια. Ο πληθυσμός-στόχος είναι ουσιαστικά υγιής, αλλά μπορεί να γίνουν παρεμβάσεις είτε για να διατηρηθεί η υγεία του είτε για να προαχθεί. Εκτός από τον πληθυσμό-στόχο υφίσταται και η έννοια του πληθυσμού σε κίνδυνο, που είναι ο πληθυσμός των ατόμων οι οποίοι είναι εκτεθειμένοι σε έναν συγκεκριμένο κίνδυνο που απειλεί την υγεία του πληθυσμού.¹⁰ Το μοντέλο παρεμβάσεων στη δημόσια υγεία έχει γνωρίσει μεγάλη ανάπτυξη και έχει εφαρμοστεί σε αρκετές χώρες τα τελευταία έτη, όπως στη Νορβηγία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ΗΠΑ, την Ιρλανδία και τη Νέα Ζηλανδία.^{12,13}

Σημειώνεται ότι η διαμόρφωση του μοντέλου με την πάροδο του χρόνου προσαρμόζεται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες, ενσωματώνοντας και νέες παραμέτρους, όπως για παράδειγμα οι κοινωνικοί προσδιοριστές της υγείας, η προετοιμασία των νοσηλευτών για επείγουσες καταστάσεις και η αποτελεσματικότερη διαχείριση των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων.¹⁰

Εξαιρετικά σημαντική εξ άλλου είναι και η συνεχιζόμενη εκπαίδευση των νοσηλευτών, οι οποίοι είναι απαραίτητο να ανανεώνουν και να εμπλουτίζουν συνεχώς τις γνώσεις τους σε ένα κλινικό περιβάλλον που μεταβάλλεται διαρκώς, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα τις τεράστιες αλλαγές που επέφερε η πανδημία παγκόσμια. Η ένδειξη αναφορικά με τις εφαρμογές της δημόσιας υγείας αυξάνεται με εξαιρετικά ταχύ ρυθμό και γι' αυτόν τον λόγο οι νοσηλευτές πρέπει να βρίσκονται σε εγρήγορση, έτσι ώστε να προσαρμόζονται στα νέα δεδομένα και να ανταποκρίνονται με επιτυχία στο έργο τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι νοσηλευτές που εφαρμόζουν τις πρακτικές της δημόσιας υγείας στην κοινότητα θα πρέπει να διαθέτουν όσο το δυνατόν περισσότερες γνώσεις στην ερευνητική μεθοδολογία και στη Βιοστατιστική, έτσι ώστε να μπορούν παρακολουθούν τη συνεχώς αναπτυσσόμενη βιβλιογραφία. Με τον τρόπο αυτόν θα είναι σε θέση να διαμορφώσουν και να εφαρμόσουν τις κατάλληλες παρεμβάσεις δημόσιας υγείας, με σκοπό την προαγωγή της υγείας τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο.¹⁰

4. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Το μοντέλο παρεμβάσεων στη δημόσια υγεία έχει εφαρμοστεί σε πολλές και διαφορετικές περιπτώσεις από τους νοσηλευτές για την προαγωγή της υγείας των κοινοτήτων. Για παράδειγμα, στις ΗΠΑ, στην Ιρλανδία και στη Νορβηγία οι νοσηλευτές σε αρκετές μελέτες έχουν εφαρμόσει το συγκεκριμένο μοντέλο για τη βέλτιστη διαχείριση των περιπτώσεων διαφόρων νοσημάτων, την αποφυγή ανεπιθύμητων κινήσεων σε εφήβους, την αποτροπή επιπλοκών έπειτα από αρθροπλαστική του ισχίου, την ενσωμάτωση

κλινικών δεδομένων από τον πληθυσμό σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και για την πρόληψη ατυχημάτων από πτώσεις σε ηλικιωμένους.¹⁴⁻¹⁷

Σε αρκετές περιπτώσεις, εξ άλλου, το μοντέλο παρεμβάσεων στη δημόσια υγεία έχει εφαρμοστεί στην εκπαίδευση των νοσηλευτών, όπως για παράδειγμα στη διασύνδεση της θεωρίας με την κλινική πρακτική σε φοιτητές Νοσηλευτικής κατά τη διάρκεια της κλινικής τους άσκησης, στη διαμόρφωση ενός εργαλείου για την καλύτερη εκτίμηση των επιδόσεων των φοιτητών στην κλινική τους εκπαίδευση και στην εκτίμηση των γνωστικών ικανοτήτων των φοιτητών σε παρεμβάσεις δημόσιας υγείας στην κοινότητα.¹⁸⁻²⁰

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στον Καναδά διαμορφώθηκε ένα πρόγραμμα παρεμβάσεων για σχολικούς νοσηλευτές βασισμένο στο μοντέλο παρεμβάσεων στη δημόσια υγεία.¹⁰ Μεταξύ άλλων, στο εν λόγω πρόγραμμα συμπεριλήφθηκε και ένα εργαλείο συνεχούς παρακολούθησης των παρεμβάσεων των σχολικών νοσηλευτών τόσο στα σχολεία όσο και στις κοινότητες γενικότερα. Έπειτα από 3 έτη διεξαγωγής του προγράμματος και την τετράμηνη αξιολόγησή του διαπιστώθηκε θετική επίδραση των σχολικών νοσηλευτών στα σχολεία και στις κοινότητες. Μάλιστα, επισημάνθηκε η ανάγκη για τη διαμόρφωση και την εφαρμογή ακόμη περισσότερων προγραμμάτων αγωγής υγείας από την πλευρά των σχολικών νοσηλευτών.

5. ΕΥΠΑΘΕΙΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΙ

Ιδιαίτερος είναι ο ρόλος των νοσηλευτών στην περίπτωση των ευπαθών πληθυσμών, των πληθυσμών δηλαδή που έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να αντιμετωπίσουν προβλήματα υγείας επειδή έχουν περισσότερους παράγοντες κινδύνου, ελλιπέστερη πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και αυξημένη νοσηρότητα και θνησιμότητα σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό.²¹ Παραδείγματα ευπαθών πληθυσμών αποτελούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι άστεγοι, οι πρόσφυγες, οι υπερήλικες, οι χρονίως πάσχοντες κ.ά. Επί πλέον, τα άτομα με χαμηλό εισόδημα, καθώς και εκείνοι που έχουν βιώσει μαζικές καταστροφές, όπως πλημμύρες ή σεισμούς, ανήκουν στους ευπαθείς πληθυσμούς.

Οι νοσηλευτές ως επαγγελματίες υγείας που παρέχουν φροντίδα υγείας κατανοούν τις ανάγκες των ευπαθών πληθυσμών και ενδιαφέρονται γι' αυτούς. Οι τομείς στους οποίους οι νοσηλευτές μπορούν να προσφέρουν τη βοήθειά τους στους ευπαθείς πληθυσμούς συνοψίζονται στα εξής:²² (α) Εκτίμηση και βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, (β) εκτίμηση της γνώσης των ευπαθών πληθυσμών για τα διάφορα θέματα υγείας, (γ) χρήση των κοινωνικών και των δημογραφικών χαρακτηριστικών για την εκτίμηση των

κινδύνων ή των αδυναμιών στην περίπτωση των ευπαθών πληθυσμών, (δ) εκτίμηση και παρακολούθηση των αναγκών που αφορούν στην υγεία, (ε) προαγωγή της ασφάλειας και της εμπιστοσύνης στις υπηρεσίες υγείας και (στ) εκτίμηση της πορείας της παρεχόμενης φροντίδας υγείας.

Ιδιαίτερος είναι ο ρόλος των σχολικών νοσηλευτών, καθώς τα παιδιά αποτελούν μια ευάλωτη πληθυσμιακή ομάδα εφόσον βασίζονται στους ενήλικες για την κάλυψη των αναγκών τους. Καθώς τα παιδιά βρίσκονται στο σχολείο για ένα μεγάλο μέρος της ημέρας, όλοι όσοι εμπλέκονται στη φροντίδα τους θα πρέπει να συνεργάζονται για να καλύψουν κατά το δυνατόν καλύτερα τις ανάγκες τους.²¹ Στο πλαίσιο αυτό οι σχολικοί νοσηλευτές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, καθώς τα παιδιά αντιμετωπίζουν πολλούς κινδύνους για την υγεία τους, όπως για παράδειγμα η κακή διατροφή, η περιορισμένη σωματική δραστηριότητα, το άσθμα, τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, το άγχος, ο εκφοβισμός κ.ά. Οι σχολικοί νοσηλευτές πρέπει να συνεργάζονται με τα παιδιά και τις οικογένειές τους προσδιορίζοντας τους κοινωνικούς προσδιοριστές της υγείας, όπως η πρόσβαση στη φροντίδα υγείας, το ασφαλές και υγιεινό περιβάλλον διαβίωσης για τα παιδιά και η πρόσβαση σε υγιεινή διατροφή.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι νοσηλευτές συνιστούν θεμέλιο λίθο σε ένα σύστημα υγείας για τη δημιουργία, την υιοθέτηση και την εφαρμογή των κατάλληλων παρεμβάσεων στη δημόσια υγεία, έτσι ώστε να διαφυλαχθεί και να προαχθεί η υγεία τόσο

σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Μάλιστα, η δράση των νοσηλευτών μπορεί να είναι πολυδιάστατη, συμβάλλοντας σε διάφορους τομείς της δημόσιας υγείας, όπως για παράδειγμα τα σχολεία, η κατ' οίκον νοσηλεία, τα κέντρα υγείας κ.ά.

Απαιτείται η διεξαγωγή περισσότερων μελετών με την εφαρμογή του μοντέλου παρεμβάσεων στη δημόσια υγεία και ιδιαίτερα στην Ελλάδα, καθώς διεθνώς έχει αποδειχθεί ένα εξαιρετικό μοντέλο διαμόρφωσης και εφαρμογής παρεμβάσεων από την πλευρά των νοσηλευτών. Επί πλέον, η εφαρμογή του μοντέλου σε διαφορετικούς πληθυσμούς με διαφορετική κουλτούρα και διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο θα προσφέρει ακόμη περισσότερες γνώσεις και θα συνδράμει ιδιαίτερα τους ευάλωτους πληθυσμούς, όπως για παράδειγμα τους πρόσφυγες.

Το μοντέλο παρεμβάσεων στη δημόσια υγεία ουσιαστικά παρέχει τη δυνατότητα στους νοσηλευτές να χρησιμοποιούν διεθνώς έναν κοινό οδηγό, με σκοπό την προαγωγή της δημόσιας υγείας. Με τον τρόπο αυτόν είναι ευκολότερη η σύγκριση των αποτελεσμάτων μεταξύ των διαφόρων χωρών και η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων μέσα από κοινές συσταμένες. Έτσι, ενισχύεται και εδραιώνεται ο ρόλος των νοσηλευτών στη δημόσια υγεία. Η διεθνής συνεργασία των νοσηλευτών μπορεί να τους εμπνεύσει να δημιουργήσουν νέα γνώση μέσα από καλά σχεδιασμένες μελέτες, προάγοντας έτσι την υγεία των πληθυσμών. Επί πλέον, αυτοί που λαμβάνουν τις αποφάσεις στη δημόσια υγεία θα έχουν ένα ακόμη εφόδιο για να μειώσουν τις ανισότητες και να επιτύχουν τη δικαιοσύνη στην υγεία.

ABSTRACT

The role of nurses in public health

O. KONSTANTAKOPOULOU,¹ P. GALANIS²

¹Center for Health Services Management and Evaluation, Faculty of Nursing, National and Kapodistrian University of Athens, Athens, ²Laboratory of Clinical Epidemiology, Faculty of Nursing, National and Kapodistrian University of Athens, Athens, Greece

Archives of Hellenic Medicine 2024, 41(3):418–422

The crucial role of nurses was further highlighted during the COVID-19 pandemic, as they were among the front-line healthcare workers. In this context, the role of nurses was significantly extended to public health through both COVID-19 vaccination and the collection of samples for coronavirus diagnostic testing. Nurses serve public health through various services such as local health units, health centers, home health care, schools, mobile health units, refugee camps, prisons, etc. The public health intervention model has been developed over the last 20 years or so and is an excellent guide to how health professionals can promote public health. According to this model, all public health interventions are based on the population, which, in this case, is defined as the set of individuals who have one or more characteristics in common, either individually or in relation to the environment. The public health in-

tervention model has been applied in many different cases by nurses to promote the health of communities, e.g. to prevent unwanted pregnancies in adolescents, accidents from falls in the elderly, etc. The role of school nurses is particularly important, as children concern a vulnerable population group since they rely on adults to meet their needs. Nurses are the cornerstone for development and implementation of appropriate public health interventions to safeguard and promote health both at the individual and community level. Thus, nurses' knowledge about public health issues should be updated in order to create and implement appropriate interventions.

Key words: Inequalities, Nurses, Prevention, Public health, Vulnerable populations

Βιβλιογραφία

1. GALANIS P, VRAKA I, FRAGKOU D, BILALI A, KAITELIDOU D. Nurses' burnout and associated risk factors during the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *J Adv Nurs* 2021, 77:3286–3302
2. LIY, SCHERER N, FELIX L, KUPER H. Prevalence of depression, anxiety and post-traumatic stress disorder in health care workers during the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *PLoS One* 2021, 16:e0246454
3. FROGNER BK, DILL JS. Tracking turnover among health care workers during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. *JAMA Health Forum* 2022, 3:e220371
4. POON YSR, LIN YP, GRIFFITHS P, YONG KK, SEAH B, LIAW SY. A global overview of healthcare workers' turnover intention amid COVID-19 pandemic: A systematic review with future directions. *Hum Resour Health* 2022, 20:70
5. MAURICIO BARRÍA PRM. Nursing and its essential role in the vaccination against COVID-19: New challenge in a pandemic scenario. *Invest Educ Enferm* 2021, 39:e01
6. GALANIS P, KATSIROUMPA A, VRAKA I, SISKOU O, KONSTANTAKOPOULOU O, KATSOULAST ET AL. Seasonal influenza vaccine intention among nurses who have been fully vaccinated against COVID-19: Evidence from Greece. *Vaccines (Basel)* 2023, 11:159
7. SADARANGANI TR, DAVID D, TRAVERS J. Engaging nursing assistants to enhance receptivity to the coronavirus disease 2019 vaccine. *J Am Med Dir Assoc* 2021, 22:1125–1127
8. BRECKENRIDGE LA, BURNS D, NYE C. The use of motivational interviewing to overcome COVID-19 vaccine hesitancy in primary care settings. *Public Health Nurs* 2022, 39:618–623
9. GALANIS P, KATSIROUMPA A, SOUTZI P, SISKOU O, KONSTANTAKOPOULOU O, KATSOULAST ET AL. Social support mediates the relationship between COVID-19-related burnout and booster vaccination willingness among fully vaccinated nurses. *Vaccines (Basel)* 2022, 11:46
10. SCHAFFER MA, STROHSCHIEIN S, GLAVIN K. Twenty years with the public health intervention wheel: Evidence for practice. *Public Health Nurs* 2022, 39:195–201
11. SCHAFFER M, STROHSCHIEIN S. *Public health interventions: Applications for public health nursing practice*. 2nd ed. Minnesota Department of Health, Minnesota, 2019
12. GLAVIN K, SCHAFFER MA, KVARME LG. The public health intervention wheel in Norway. *Public Health Nurs* 2019, 36:819–828
13. KELLER LO, STROHSCHIEIN S, LIA-HOAGBERG B, SCHAFFER MA. Population-based public health interventions: Practice-based and evidence-supported. Part I. *Public Health Nurs* 2004, 21:453–468
14. SCHAFFER MA, JOST R, PEDERSON BJ, LAIR M. Pregnancy-free club: A strategy to prevent repeat adolescent pregnancy. *Public Health Nurs* 2008, 25:304–311
15. MULCAHY H, DAY MR, COLEMAN C, O'DWYER P, LEAHY-WARREN P. Developmental dysplasia of the hip: A case study to illustrate public health nursing practice. *J Adv Pract Nurs* 2016, 2:1–7
16. LEAHY-WARREN P, DAY MR, PHILPOTT L, GLAVIN K, GJEVJON ER, STEFFENAK AKM ET AL. A falls case summary: Application of the public health nursing intervention wheel. *Public Health Nurs* 2018, 35:307–316
17. BAISCH MJ. A systematic method to document population-level nursing interventions in an electronic health system. *Public Health Nurs* 2012, 29:352–360
18. REILLY JR, COLLIER J, EDELSTEIN J, VANDENHOUTEN C, HOVARTER R, HANSEN JM ET AL. Collaborative design and use of an agency feedback form for student clinical practicum experience in community/public health nursing. *Public Health Nurs* 2012, 29:160–167
19. WOODS MA. Public health intervention model: Impact on Australian community and mental health nursing students' practice. *Int J Nurs Educ Scholarsh* 2010, 7:17
20. CARLÉN K, SUOMINEN S. The intervention wheel – a tool for nursing students to understand public health in a Swedish context. *Eur J Public Health* 2017, 27(Suppl 3):428
21. ANONYMOUS. Attending to vulnerable populations through nurse advocacy on boards and in public service. *Creat Nurs* 2019, 25:82–86
22. EGRY EY, FORNARI LF, TAMINATO M, VIGETA SMG, FONSECA RMGS. Indicators of good nursing practices for vulnerable groups in primary health care: A scoping review. *Rev Lat Am Enfermagem* 2021, 29:e3488

Corresponding author:

P. Galanis, 123 Papadiamantopoulou street, 115 27 Athens, Greece
e-mail: pegalan@nurs.uoa.gr